

مدیریت ورزشی - بهار ۱۴۰۱
دوره ۱۴، شماره ۱، ص: ۴۵۷ - ۴۳۸
نوع مقاله: علمی - پژوهشی
تاریخ دریافت: ۹۹ / ۰۸ / ۰۵
تاریخ پذیرش: ۹۹ / ۱۲ / ۲۴

مدل ارتباطی ادراک از موفقیت تیم‌های ملی ورزشی ایران با انسجام اسلامی و هویت ملی^۱

بهنام نقی پور گیوی^۱ - امیرحسین منظمی^۲ - سیدمحسن اسلامی شهر بابکی^۳

۱. استادیار گروه تاریخ، فلسفه و جامعه‌شناسی ورزش پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران
۲. استادیار گروه مدیریت ورزشی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران
۳. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

چکیده

هدف این تحقیق تحلیل مسیر ادراک از موفقیت تیم‌های ملی ورزشی ایران در رقابت‌های بین‌المللی با انسجام اسلامی و هویت ملی در میان اقوام ایرانی بود. تحقیق کاربردی و از نوع توصیفی پیمایشی بود که با معادلات ساختاری اجرا شد. جامعه آماری تمامی شهروندان ایرانی علاقه‌مند به ورزش ملی از اقوام مختلف بودند که داوطلبانه در تحقیق شرکت کردند. ۱۰۳۷ نفر از شهروندان ایرانی پرسشنامه اینترنتی را تکمیل کردند که ۹۶۸ پرسشنامه وارد تحلیل شد. ابزار تحقیق پرسشنامه محقق‌ساخته ادراک موفقیت ورزشی، پرسشنامه هویت ملی هیر و جیمز (۲۰۰۷) و پرسشنامه انسجام اسلامی باغبانیان و مروت (۱۳۹۰) بود. روایی محتوایی و صوری پرسشنامه‌ها توسط استادان تأیید و پایایی آنها با ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۸۸ و ۰/۸۳ محاسبه شد. تحلیل عاملی تأییدی در نرم‌افزار آموس نسخه ۲۳ مدل‌های اندازه‌گیری تحقیق را تأیید کرد. آزمون روابط متغیرها نشان داد ادراک موفقیت ورزشی بر هویت ملی اقوام ایرانی تأثیر مثبت معناداری برابر با ۰/۴۶۱ دارد. مقدار ضریب تعیین نشان داد دو متغیر ادراک موفقیت ورزشی و انسجام اسلامی در مجموع توانسته‌اند ۶۴/۹ درصد از واریانس هویت ملی را تبیین کنند. براساس یافته‌ها موفقیت ورزشی می‌تواند به‌عنوان محرکی برای هویت ملی و انسجام اسلامی بین اقوام ایرانی استفاده شود.

واژگان کلیدی

انسجام اسلامی، غرور ملی، موفقیت ورزشی، هویت ملی.

۱. این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی شماره ۹۶۱۰۰۹۱۰ صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور است.
نویسنده مسئول: تلفن: ۰۹۱۲۷۹۲۴۵۸۷
Email: behnam.naghypour@gmail.com

مقدمه

ورزش مدرن نقشی مهم در احساس تعلق مردم به دولت‌ها دارد. افراد به‌عنوان عضوی از یک دولت ورزش را به‌عنوان بخشی از هویتشان در نظر می‌گیرند و به میزان افزایش موفقیت‌های ورزشی همبستگی حس هویت فردی با هویت جمعی بیشتر می‌شود. افزون بر این گرامیداشت رویدادهای خاص، آیین‌ها و جشن‌های ملی نیز از عوامل تجربه بیشتر حس هویت ملی است و نخبگان ورزشی اغلب به‌عنوان یکی از ابزارهای اساسی بیان غرور و افتخار ملی و محرک انسجام ملی برای ملت‌ها به حساب می‌آیند (۱). در سطح ملی، ورزش ابزاری مهم در شکل‌گیری هویت ملی است و از ابزارهای ایجاد وحدت ملی به حساب می‌آید. مسابقات بین‌المللی ورزشی همچون المپیک و جام جهانی سبب گرد هم آمدن بزرگان، ورزشکاران، و سران دولت‌ها و سایر نمایندگان ملی می‌شود و موجبات تفاهم و همکاری‌های بین‌المللی را به وجود می‌آورد (۲).

هویت ملی به‌عنوان اساسی‌ترین مؤلفهٔ انسجام اجتماعی در نیم قرن اخیر مورد توجه اندیشمندان حوزهٔ علوم اجتماعی و رفتاری قرار گرفته و به‌جای اصطلاح (خلق‌و‌خوی ملی) که از مفاهیم عصر تفکر رمانتیک بود رواج یافته است. ملت گروهی از مردم است که دارای عناصر مشترک و مشخصی از فرهنگ، سیستم اقتصادی یکپارچه، حقوق شهروندی برای همهٔ اعضا، تمایلات و همبستگی ناشی از تجارب مشترک و اشتغال یک سرزمین هستند (۳). هویت ملی متضمن تعهد اجتماعی، مشارکت و وفاداری است (۴). مفهوم هویت ملی ناشی از چندین خصوصیت بنیادی است و شامل قلمرو تاریخی یا وطن، اسطوره‌ها و خاطرات تاریخی مشترک، فرهنگ مشترک، تودهٔ عمومی، حقوق و وظایف قانونی مشترک و اقتصاد مشترک با تحرک همهٔ اعضای داخلی است (۳). هویت ملی، مهم‌ترین بعد هویت اجتماعی است. هویت اجتماعی به تعریف خود با توجه به عضویت گروه‌های اجتماعی اطلاق می‌شود (۵). هویت ملی به معنای احساس تعلق و وفاداری به عناصر و نمادهای مشترک در اجتماع ملی (جامعهٔ کل) و در میان مرزهای تعریف‌شدهٔ سیاسی است. مهم‌ترین عناصر و نمادهای ملی که سبب شناسایی و تمایز می‌شوند، عبارت‌اند از: سرزمین، دین و آیین، آداب و مناسک، تاریخ، زبان و ادبیات، مردم و دولت (۶). از نظر مکنزی^۱ هویت ملی یکی از چهار نوع هویت است که از سدهٔ نوزدهم بر جای مانده است و در کنار سه نوع دیگر هویت دینی، طبقه‌ای و نژادی مشاهده می‌شود. برخی از تعاریف هویت ملی بر عناصر یکپارچه‌کنندهٔ واحد سیاسی

1. McKenzie

مستقل تأکید دارند و آن را مجموعه‌ای از گرایش‌ها و نگرش‌های مثبت به عوامل و عناصر و الگوهای هویت‌بخش و یکپارچه‌کننده در سطح یک کشور به‌عنوان یک واحد سیاسی تعریف می‌کنند (۷).

به‌نظر می‌رسد هویت ملی ایرانیان مقوله‌ای پیچیده است که متغیرهای زیادی در شکل‌گیری آن تأثیرگذارند؛ برای مثال در تحقیق مروت و باغبانیان (۱۳۹۰) همبستگی بین میزان مشارکت سیاسی، میزان عضویت در تشکل‌های مدنی، میزان اعتماد به دولت، متغیرهای اتحاد ملی با متغیرهای احساس تعلق اجتماعی عام و میزان گرایش‌های اعتقادی و عبادی به‌طور معناداری تأیید شده است (۸). اعتقاد بر این است که هویت دینی نوعی هویت جمعی و شامل عضویت در گروه‌ها و اجتماعات دینی، اهمیت ارزش‌های دینی، تعهد به گروه دینی و گزارش‌های مرتبط با دین است (۹). گرایش دینی و دینداری در جامعه ایران بالاست و در میان چهار بعد دینداری به‌ترتیب بعد شناختی، بعد اعتقادی، بعد عاطفی و بعد مناسکی دارای اولویت و اهمیت است. در این خصوص حیدری و خان‌محمدی (۱۳۹۶) عنوان می‌کنند اگر هویت‌ها را متشکل از عناصر متعددی در نظر بگیریم، پاسخگویان در انتخاب هریک از عناصر مربوط به هویت‌های ملی و جهانی (گزینشی) عمل می‌کنند و رابطه انواع هویت‌ها از نوع تضاد یا همنشینی نیست. در مقابل اگر هویت‌ها را به‌عنوان کلیت‌های یکپارچه و منسجم در نظر بگیریم، رابطه بین آنها از نوع رابطه تضاد و قدرت/ مقاومت است (۱۰). از سوی دیگر عبدی (۱۳۹۶) در مطالعه «سنجش رابطه پهنه روابط و ابعاد هویت ملی - نسبت میان تعاملات فردی و گروهی با هویت ملی ایرانیان» به‌خوبی به تبیین این مسئله پرداخته است که هرچه افراد از پهنه روابط بالاتری برخوردار بوده‌اند، نسبت به هویت ملی گرایش بیشتر و نسبت به هویت مدرن گرایش کمتری داشته‌اند. بنابراین تقویت پهنه روابط افراد با یکدیگر از یک سو به افزایش گرایش نسبت به هویت ملی و از سوی دیگر افزایش گرایش به هویت مدرن منجر می‌شود (۱۱). ابوالقاسمی، نوروزی و طالب‌زاده (۱۳۹۲) با اشاره به اینکه هویت ملی، مهم‌ترین و فراگیرترین سطح هویت است و تمامی نظام‌های اجتماعی، سیاسی و حتی دینی را تحت تأثیر قرار می‌دهد، معتقدند که منابع اصلی هویت ملی در جوامع سنتی، طبیعت، گفتمان مسلط و نهادهای اجتماعی، دینی و سیاسی (به‌خصوص نهاد دولت = ملت) بوده‌اند. اما با ظهور فرایند جهانی شدن و گسترش فناوری ارتباطات و ظهور منابع هویت‌بخش جدیدی مانند اینترنت، هویت‌های فراملی و جهانی نیز موضوعیت یافته‌اند (۱۲). با همین مضمون افروغ (۱۳۸۷) هویت ملی را به‌تبع سطوح چهارگانه هویت، متشکل از چهار سطح می‌داند؛ سطح جهان‌بینی و ایدئولوژی، سطح ارزش‌ها، سطح هنجارها و سطح نمادها. وی سطح جهان‌بینی و ایدئولوژیک را مهم‌ترین بعد هویت ملی می‌داند، چراکه تنها این سطح است که می‌تواند

با توسل به احساس و عاطفه، انسجام اجتماعی ایجاد کند و میان اعضا پیوندی برقرار کرده و اعضای جامعه را به جامعه متعهد سازد (۱۳). هویت دینی و مذهبی رکن دیگری از هویت جمعی ایرانی را تشکیل می‌دهد. در همین زمینه شرفی (۱۳۹۶) بیان می‌دارد منظور از ترکیب هویت دینی این است که هویتی وجود دارد و این هویت از منشأ دین کسب تعریف می‌کند و در واقع به تبع دین، خود را تعریف و مشخص می‌سازد. این نوع هویت و مؤلفه‌های آن شامل احساس تعلق و تعهد به دین، یکپارچگی اعتقادی، غرور دینی و ... در بسیاری از کشورهای جهان از جمله ایران دغدغه اصلی سیاستگذاران است (۱۴).

ورزش به‌عنوان یک کلیت پیچیده اجتماعی با مناسک و رویدادهای اجتماعی رابطه تنگاتنگی دارد. احمدپور، خبیری و رجبی (۱۳۹۶) بیان می‌کنند که ورزش می‌تواند همبستگی ملی را تقویت کند و با ایجاد غرور ملی و گره زدن علایق گروه‌های مختلف جامعه سبب همبستگی و وفاق داخل کشور و قدرت‌نمایی در عرصه بین‌الملل شود (۱۵). همچنین ورزش و موفقیت‌های ناشی از آن به‌عنوان یکی از موضوعات اجتماعی با سایر ابعاد زندگی اجتماعی مردم یک کشور ارتباط دارد. پژوهش‌های مختلف خارجی نیز بر ارتباط موفقیت‌های ورزشی و عناصر هویت ملی تأکید کرده‌اند. کیریستینگ^۱ (۲۰۰۷) با بررسی روندهای مختلف در طول مسابقات جام جهانی ۲۰۰۶ و ۲۰۱۰ در دو بازه زمانی پیش و پس از بازی‌ها نشان داد غرور ملی در طول برگزاری مسابقات جام جهانی در آلمان به طرز معناداری افزایش یافته است و هرچند پس از اتمام مسابقات جام جهانی دوباره روند کاهشی داشته است، اما از سطح قبل از مسابقات هنوز هم بالاتر است (۱۶). هالمان، بروئر و کوپنریک^۲ (۲۰۱۳) با مطالعه ۲۰۰۶ نفر از شهروندان آلمانی نشان دادند، به‌طور کلی ۶۶/۲ درصد پاسخ‌دهندگان احساس غرور و ۶۵/۶ درصد نیز احساس شادی از موفقیت ورزشکاران آلمانی در رویدادهای ورزشی بزرگ دارند (۱۷). الینگ، وان هیلوورد و وان دن دول^۳ (۲۰۱۴) به شکل طولی در فاصله سال‌های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۰ که در آن مسابقات جام جهانی فوتبال ۲۰۱۰ آفریقای جنوبی، بازی‌های المپیک تابستانی ۲۰۰۸ پکن و المپیک زمستانی ۲۰۱۰ ونکوور انجام شده بود، روی ۱۱۱۸۵ نفر از شهروندان هلندی بالای ۱۸ سال تحقیقی انجام داد. نتایج نشان داد، در حالت کلی ۵۴/۲ درصد هلندی‌ها غرور ملی بسیار بالایی دارند، ۷۵/۲ درصد آنان غرور ورزشی^۴ دارند. همچنین در مدت زمان برگزاری رویدادها غرور ورزشی هلندی‌ها افزایش معناداری در سطح خطای ۰/۰۰۱ نشان

1. Kersting
2. Hallmann, Breuer & Kühnreich
3. Elling, Van Hilvoorde & Van Den Dool
4. Sporting Pride

می‌داد. غرور ملی هلندی‌ها نیز در طول ارزیابی بازی‌های المپیک زمستانی ۲۰۱۰ و جام جهانی ۲۰۱۰ افزایش معناداری در سطح خطای ۰/۰۱ نشان داد (۱۸). آرنولد^۱ (۲۰۱۸) بیان می‌کند که سیاستگذاری ورزشی در روسیه ابزاری مهم برای تشویق سیاست‌های ملی‌گرایانه است. سابقه این موضوع به شوروی سابق برمی‌گردد که از ورزش به‌عنوان میراثی برای ترویج ملی‌گرایی و افزایش هویت ملی استفاده می‌کردند (۱۹). از سوی دیگر فیلیپس^۲ و همکاران (۲۰۱۸)، به استفاده دولت استرالیا در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰، از ورزش برای جذب بومیان در جامعه نوین استرالیا اشاره می‌کند. به‌ویژه در ایالت کوئینزلند جذب بومیان از طریق ایجاد سیستمی برای تیم‌های ورزشی زنان و دختران در ورزش‌های همگانی صورت گرفت. علیرغم پیچیدگی‌های سیاسی در ایجاد همبستگی اجتماعی ورزش توانسته است به‌عنوان یک تسهیلگر در تعاملات ملی و اجتماعی استرالیا عمل کند (۲۰). این موضوع را رنفولد^۳ (۲۰۱۹) در پژوهشی با نام «هویت ملی و رویدادهای بزرگ ورزشی در برزیل» عنوان می‌کند که قدرت نرم فرایندی دومرحله‌ای است؛ اول، کشورها باید از انسجام ملی و اعتبار بین‌المللی برخوردار باشند؛ دوم، پس از آن می‌توانند تصاویر قابل عرضه‌ای را از کشور خود به کشورهای دیگر ارائه کنند. وقتی بحث ورزش به میان می‌آید، می‌توان ادعا کرد که رویدادهای بزرگ ورزشی به عرصه مهم اعمال قدرت نرم تبدیل شده‌اند. رنفورد در پژوهش خود میزبانی برزیل از مسابقات جام جهانی فوتبال ۲۰۱۴ و بازی‌های المپیک ۲۰۱۶ را مورد توجه قرار داد و این سؤال را مطرح کرد که آیا این میزبانی‌های بزرگ توانسته‌اند با تجدید هویت ملی در برزیل و بهبود شکاف‌های اجتماعی، انسجام ملی را با موفقیت ارتقا دهند؟ جواب تا حد زیادی منفی است. نه جام جهانی و نه بازی‌های المپیک پیام انسجام ملی مورد انتظار دستگاه‌های سیاسی را که با موفقیت برای رویدادها تلاش می‌کردند، گسترش ندادند. در عوض رویدادهای بزرگ ورزشی در برزیل یک وحدت اعتراضی را ایجاد کردند که گروه‌های حاشیه‌نشین امید داشتند به این وسیله بتوانند صدای خود را به گوش حاکمان برسانند (۲۱). می‌یر^۴ (۲۰۱۸) اشاره می‌کند که تحقیقات قبلی از این ایده که موفقیت در ورزش‌های بین‌المللی ممکن است به غرور ملی کمک کند، حمایت کرده‌اند. با این حال، نقش بالقوه رژیم‌های سیاسی به‌طور گسترده‌ای نادیده گرفته شده است. وی استدلال می‌کند که رژیم‌های کمتر دموکراتیک به شدت به تولید مشروعیت وابستگی دارند، بنابراین به احتمال زیاد سیاست‌های هویت‌ساز ورزش محور را به کار می‌گیرند.

-
1. Arnold
 2. Phillips
 3. Penfold
 4. Meier

این سیاست‌ها باید نگرش‌های عمومی را شکل دهند و بر سطوح و جمعیتی- اجتماعی غرور ملی مربوط به ورزش تأثیر بگذارند. وی همچنین بیان می‌کند که غرور ملی مربوط به ورزش در کشورهای مختلف، متفاوت است و میزان دموکراسی می‌تواند برخی تفاوت‌ها در هویت ملی را توضیح دهد. این یافته‌ها ممکن است محققان را به توسعه نظریه سیاسی پیچیده‌تری در مورد غرور ملی مربوط به ورزش تحریک کند (۲۲).

استروی^۱ (۲۰۱۹)، به این موضوع از منظری دیگر نگاه می‌کند. از نظر استروی افزایش شیوع مبادله ملیت، تمایز بین هویت ملی و شهروندی ورزشی را برجسته می‌کند. ورزش معیاری برای شناسایی پیچیدگی‌های هویت ملی و شهروندی فراهم می‌کند. رقبا از رنگ‌های ملی استفاده می‌کنند، به سرود و پرچم احترام می‌گذارند و مظهر جامعه خیالی‌تری می‌شوند و امیدها و آرزوهای ملت خودشان را حمل می‌کنند. به‌طور سنتی، کسانی که برای تیم‌های ملی رقابت می‌کنند، به‌طور معمول در آنجا متولد و بزرگ شده‌اند یا دوره‌های زیادی از زندگی خود را در آنجا زندگی کرده‌اند. در سال‌های اخیر، انتخاب تیم‌های ورزشی بین‌المللی از ورزشکاران متولد سایر کشورها به‌طور فزاینده‌ای رایج شده است. ترکیبی از الزامات تابعیت ملی، شرایط اقامت و تغییر قوانین مربوط به تیم‌های ورزشی شاهد افزایش بازیکنان زیادی در سطح ملی بوده است. تیم‌های ملی اروپا، به‌ویژه فرانسه و بلژیک، از بازیکنان زیادی تشکیل شده‌اند که پیوندهای خانوادگی نزدیکی با آفریقا دارند. این سناریوها برای جلب توجه به ماهیت اغلب پیچیده، چندلایه و اقتضایی هویت ملی است (۲۳). منابع هویت‌بخش می‌توانند متفاوت باشند که با ورود به دوران مدرن منابع سنتی اهمیت سابق خود را از دست داده‌اند، البته هرچند این منابع در کشورهای مختلف هنوز هم کارکرد هویت‌بخش خود را دارند، اما منابع جدید هویت‌بخش مانند پدیده ورزش می‌تواند مدنظر قرار گیرد. با توجه به مبانی نظری و تجربی ارائه‌شده، می‌توان گفت که هویت ملی و هویت دینی و به تبع آن انسجام و همبستگی اسلامی جنبه‌هایی از هویت جمعی‌اند که فرد آن را در قالب مجموعه‌ای از شناخت‌ها، آگاهی‌ها، احساسات، اعیاد، آثار ملی و رویدادهای مهم ملی و بین‌المللی مرتبط با کشور از جمله رویدادهای بین‌المللی ورزشی ابراز می‌کند. از این منظر تلاش متولیان ورزش کشور در مسیر کسب موفقیت‌های بیشتر ورزشی، می‌تواند نقش مؤثری در ارتقای مؤلفه‌های پیش‌گفته فراهم آورد. ورزش ایران در سال‌های اخیر توانسته است موفقیت‌های بین‌المللی متعددی به‌دست آورد. آیا این موفقیت‌ها توانسته است در

مؤلفه‌های هویت ملی تغییری ایجاد کند؟ به‌عنوان یک کشور اسلامی آیا موفقیت‌های ورزش کشور تأثیری بر انسجام اسلامی داشته است؟ تحقیقات مرتبط با این حوزه در کشورهای پیش‌رو با جدیت و اهمیت بالایی انجام شده و جوامع مذکور از آن بهره برده‌اند، اما تحقیقات داخلی در حوزه‌های مرتبط با هویت و ورزش بسیار اندک هستند. بنابراین با توجه به ویژگی‌های خاص جامعه مسلمان ایرانی هدف اصلی این پژوهش تحلیل مسیر ادراک موفقیت تیم‌های ملی ورزشی در رقابت‌های بین‌المللی با انسجام اسلامی و هویت ملی در میان اقوام ایرانی است.

روش‌شناسی

تحقیق از نظر هدف کاربردی بود و چون در این پژوهش محقق به دنبال به‌دست آوردن اطلاعاتی درباره دیدگاه‌ها و نظرهای شهروندان ایرانی از طریق پرسشنامه بود، تحقیق از نوع توصیفی - پیمایشی مبتنی بر معادلات ساختاری بود که به شکل میدانی اجرا شد. جامعه آماری پژوهش تمامی شهروندان ایرانی ساکن در داخل کشور از اقوام مختلف بودند، که به ورزش کشور در عرصه‌های بین‌المللی علاقه‌مندند. ملاک تشخیص علاقه‌مندی به ورزش در سطح تیم‌های ملی، خوداظهاری و مشارکت داوطلبانه در تحقیق بود. با توجه به اینکه نمی‌توان به‌راحتی تعداد مشخصی برای جامعه آماری مذکور در نظر گرفت و در گستره کشور شهروندان زیادی به ورزش و موفقیت‌های تیم‌های ملی در عرصه‌های بین‌المللی علاقه‌مندند، از این‌رو حجم جامعه آماری نامعلوم در نظر گرفته شد. در راستای پوشش هرچه بیشتر افراد علاقه‌مند به شرکت در تحقیق و با توجه به همه‌گیری بیماری کرونا در مناطق مختلف کشور پرسشنامه‌ها به‌صورت اینترنتی طراحی و در سایت‌ها، کانال‌ها و پیج‌های مختلف اطلاع‌رسانی شد تا افراد داوطلبانه اقدام به تکمیل آن کنند. با این روش و در بازه زمانی ۴۵ روزه ۱۰۳۷ پرسشنامه تکمیل شد که با بررسی پرسشنامه‌های تکمیل‌شده ۹۶۸ سالم وارد فرایند تحلیل شد.

ابزار تحقیق سه پرسشنامه محقق‌ساخته ادراک موفقیت ورزشی با ۹ گویه، پرسشنامه استاندارد هویت ملی هیر و جیمز^۱ (۲۰۰۷) با ۱۹ گویه در قالب ۶ مؤلفه ارزیابی عمومی، ارزیابی شخصی، احساس تعلق با هم‌میهنان، وابستگی متقابل، افزایش مشارکت و آگاهی از هویت ملی و پرسشنامه استاندارد انسجام اسلامی مروت و باغبانیان (۱۳۹۰) با ۱۲ سؤال در قالب ۳ مؤلفه همبستگی دینی، احساس تعلق به دین

1. Heere and James

و غرور دینی بود. پرسشنامه اول براساس نظرهای خبرگان طراحی شد و روایی صوری و محتوایی آن به تأیید ۸ نفر از استادان رسید (۸، ۱۹). پرسشنامه دوم در تحقیقات مختلف داخلی بارها استفاده و بومی‌سازی شده است که در این تحقیق نیز روایی آن به تأیید استادان رسید. پرسشنامه سوم هم که ابزاری بومی برای پاسخ‌دهندگان ایرانی بود، روایی آن تأیید شد. پایایی هر سه پرسشنامه نیز با تحلیل داده‌های اجرای اولیه^۱ با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۸۸ و ۰/۸۳ محاسبه شد.

یافته‌ها

پاسخ‌دهندگان به پرسش‌های جمعیت‌شناختی متعددی مانند سن، جنسیت، تحصیلات و ... پاسخ دادند، اما مهم‌ترین متغیرهای جمعیت‌شناختی قومیت و مذهب بود که نتایج در جداول ۱ و ۲ ارائه شده است.

جدول ۱. توصیف متغیر قومیت پاسخ‌دهندگان

قومیت	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی معتبر
فارس	۲۴۸	۲۵/۶	۲۵/۸
ترک	۲۶۸	۲۷/۷	۲۷/۹
کرد	۱۰۷	۱۱/۱	۱۱/۱
لر	۱۵۲	۱۵/۷	۱۵/۸
لک	۶۲	۶/۴	۶/۴
عرب	۴۷	۴/۹	۴/۹
تات	۱۰	۱/۰	۱/۰
سایر	۶۸	۷/۰	۷/۱
بی‌پاسخ	۶	۰/۶	-
کل	۹۶۸	۱۰۰	-

مطابق جدول ۱، ۲۷/۹ درصد پاسخ‌دهندگان از قومیت ترک و ۲۵/۸ درصد از قومیت فارس هستند که بیشترین پاسخ‌دهندگان را شکل می‌دهند. همچنین توجه به جدول ۲ نشان‌دهنده این نکته جالب است که ۷/۱ درصد پاسخ‌دهندگان خود را متعلق به گروه‌های قومی اصلی کشور نمی‌دانند و گزینه سایر را ترجیح داده‌اند.

جدول ۲. توصیف متغیر مذهب پاسخ‌دهندگان

مذهب	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی معتبر
شیعه	۸۸۹	۹۱/۸	۹۲/۳
سنی	۶۲	۶/۴	۶/۴
مسلمان	۱۲	۱/۲	۱/۲
بی‌پاسخ	۵	۰/۵	-
کل	۹۶۸	۱۰۰	-

مطابق جدول ۲، ۹۱/۸ درصد آزمودنی‌ها را شیعیان و ۶/۴ درصد را سنی‌ها تشکیل می‌دهند. نکته جالب در خصوص متغیر مذهب این است که ۱/۲ درصد آزمودنی‌ها ترجیح داده‌اند خود را مسلمان معرفی کنند و تمایل مذهبی خود را بیان نکنند.

همچنین توصیف وضعیت متغیرهای تحقیق براساس متغیر مذهب در جدول ۳ ارائه شده است. مطابق جدول هر سه متغیر در دو گروه مذهبی شیعه و سنی و در حالت کلی میانگین‌های بالای سه دارند، اما ادراک موفقیت ورزشی تغییری است که میانگین‌های بالای ۴ دارد. نکته مهم دیگر اینکه تغییرپذیری نمرات ادراک موفقیت ورزشی از پاسخ‌دهندگان شیعه به پاسخ‌دهندگان سنی تنها ۰/۰۸ است، درحالی‌که در دو متغیر دیگر این تغییرپذیری برای هویت ملی ۰/۳۳ و انسجام اسلامی ۰/۳۶ است؛ یعنی متغیر ادراک موفقیت ورزشی پدیده‌ای است که ایرانیان صرف‌نظر از مذهب، دل‌بستگی بیشتری به آن دارند.

جدول ۳. توصیف متغیرهای تحقیق براساس متغیر مذهب پاسخ‌دهندگان

متغیر	کل		شیعه		سنی	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
ادراک موفقیت ورزشی	۴/۱۶	۰/۶۲۴	۴/۱۷	۰/۶۱۲	۴/۰۹	۰/۶۷۱
هویت ملی	۳/۷۰	۰/۶۹۴	۳/۷۳	۰/۶۷۹	۳/۴۰	۰/۷۰۰
انسجام اسلامی	۳/۶۸	۱/۰۵۷	۳/۷۰	۰/۹۹۸	۳/۳۴	۱/۰۱۳

در ادامه پیش از آزمون روابط بین متغیرهای تحقیق لازم است که برازش مدل‌های اندازه‌گیری بررسی و تأیید شود. برای این کار ابتدا تحلیل عاملی تأییدی برای هر یک از متغیرها و ابعاد آنها انجام گرفت. سپس، مدل اندازه‌گیری به صورت یکجا ارزیابی و شاخص‌های برازش آن بررسی شد که همگی قابل قبول بودند. بارهای عاملی نهایی متناظر با هر متغیر در مدل اندازه‌گیری در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. بارهای عاملی گویه‌های متناظر هر متغیر

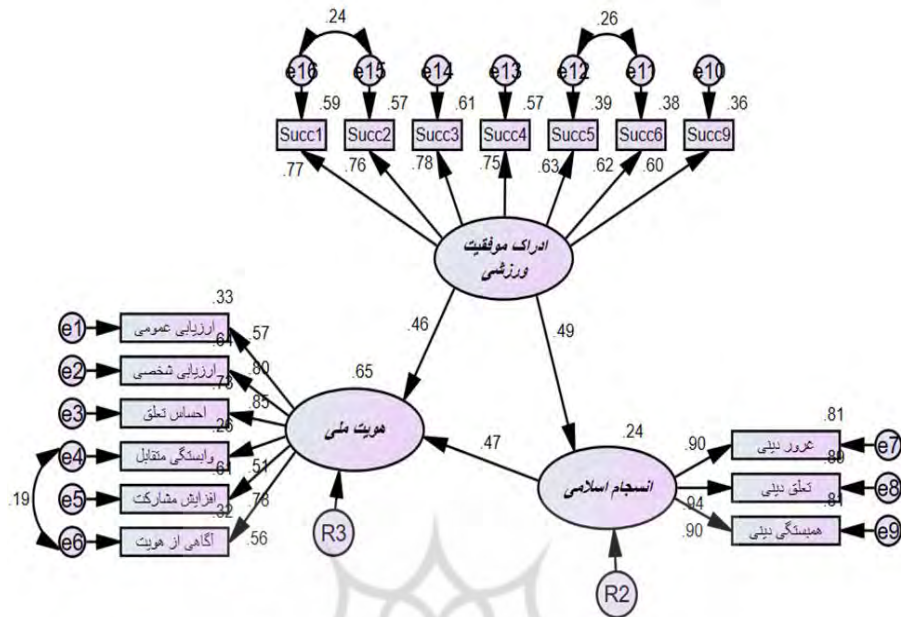
بار عاملی	گویه	ابعاد	متغیر
۰/۸۰	حضور ورزشکاران ایرانی در بالاترین سطح رقابت‌های ورزشی یک موفقیت برای کشور است.		ادراک موفقیت ورزشی
۰/۸۰	رقابت با کشورهای صاحب‌نام هر رشته ورزشی موفقیت محسوب می‌شود.		
۰/۷۷	نمایش رفتارهای جوانمردانه از طرف ورزشکاران ایرانی موفقیت محسوب می‌شود.		
۰/۷۲	نمایش بازی مقتدرانه مقابل رقبای قوی حتی در صورت عدم کسب نتیجه امتیازی، موفقیت محسوب می‌شود.	-	
۰/۶۳	هرچه تعداد مدال بیشتری در رقابت‌های بین‌المللی کسب شود، موفقیت بیشتر است.		
۰/۶۰	ارائه یک بازی با سبک و حرکات جدید در مسابقات ورزشی موفقیت است.		
۰/۵۷	نمایش حداکثر تلاش تا آخرین لحظه رقابت، موفقیت است.		
۰/۷۹	ملت ایران در نگاه دیگر ملت‌ها، ملتی محترم است.	ارزیابی عمومی	
۰/۷۶	ملت‌های دیگر به ملت ایران احترام می‌گذارند.		
۰/۷۶	مردم نظر مساعدی در مورد ملت ایران دارند.		
۰/۹۲	از اینکه عضوی از ملت ایران هستم، خرسندم (راضی هستم).	ارزیابی شخصی	
۰/۹۴	اغلب از اینکه عضوی از ملت ایران باشم، خوشحالم.		
۰/۸۶	به اینکه ملیت ایرانی را دارم، افتخار می‌کنم.		
۰/۸۳	مرتبط بودن به ملت ایران، بخش مهمی از تصویری است که از خودم دارم.	احساس تعلق	هویت ملی
۰/۸۱	ملت ایران که من عضو آن هستم، انعکاسی از هویت من است.		
۰/۷۹	موقعی که شخصی به ملت ایران ارج می‌نهد، آن را نوعی تمجید از خودم می‌دانم.		
۰/۶۵	هر چیزی که بر ملت ایران تأثیر می‌گذارد، بر زندگی‌ام تأثیر خواهد گذاشت.	وابستگی متقابل	
۰/۸۱	زندگی شخصی‌ام متأثر از چیزهایی است که حول و حوش ملت من می‌گذرد.		
۰/۷۴	هر تغییری در ملت من، زندگی شخصی‌ام را تغییر خواهد داد.		
۰/۶۶	با شرکت در فعالیت‌هایی مانند حضور در بازی‌های تیم ملی فوتبال، از ملت من حمایت می‌کنم.	افزایش مشارکت	
۰/۸۶	به شکل مؤثر در فعالیت‌های که مرتبط با ملت ایران باشد، دخیلم.		

۰/۸۷	در کنار سایر اعضای ملت ایران، در فعالیتهای مشترک شرکت می‌کنم.	
۰/۷۵	تاریخ و سنن ملت را می‌دانم.	آگاهی از هویت
۰/۸۷	از جزئیات مربوط به ملت آگاهی دارم.	
۰/۷۳	از موفقیت‌ها و شکست‌های ملت مطلعم.	
۰/۹۶	به مسلمان بودن خود افتخار می‌کنم.	غرور دینی
۰/۹۳	دین اسلام باعث غرور من است.	
۰/۹۷	از اینکه مسلمان هستم، خوشحالم.	
۰/۷۷	اگر شخصی از دین اسلام انتقاد کند، این مسئله را توهین به شخص خودم قلمداد می‌کنم.	
۰/۹۳	اغلب پیرو دین اسلام بودن، بخش مهمی از تصویری است که از خودم دارم.	تعلق دینی
۰/۹۳	دین اسلام که من پیرو آن هستم، انعکاسی از هویت من است.	
۰/۸۸	زمانی که شخصی به دین اسلام ارج می‌نهد، آن را نوعی تمجید از خودم می‌دانم.	انسجام اسلامی
۰/۸۲	زندگی شخصی‌ام متأثر از چیزهایی است که حول و حوش دین اسلام می‌گذرد.	
۰/۷۴	عموماً هر نوع تغییر و تحول مرتبط با مسائل دینی، زندگی شخصی من را تغییر خواهد داد.	همبستگی دینی
۰/۸۶	در فعالیتهای حمایتی از اسلام، مانند حضور در مراسم مذهبی شرکت می‌کنم.	
۰/۷۳	باید به موارد توافقی مذاهب و فرقه‌های اسلامی تأکید کرد.	
۰/۶۳	مذاهب اسلامی هیچ نوع دشمنی با هم ندارند.	

پس از اطمینان از مناسب بودن مدل‌های اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق، در این بخش با انجام تحلیل

مسیر، روابط بین متغیرها آزمون شد، مدل ساختاری در شکل ۱ ارائه شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی
پرتال جامع علوم انسانی

شکل ۱. خروجی آزمون مدل ساختاری بررسی روابط بین متغیرها

با توجه به شکل ۱ در این مدل متغیر ادراک موفقیت ورزشی به‌عنوان متغیر برون‌زا (معادل متغیر مستقل) در نظر گرفته شد. متغیر هویت ملی نیز به‌عنوان متغیر درون‌زای تحقیق (معادل متغیر وابسته) بود. متغیر انسجام اسلامی نیز همزمان هم متغیر برون‌زا و هم درون‌زا در نظر گرفته شد. در جدول ۵ وزن رگرسیونی استاندارد نشده، بتای استاندارد، خطای استاندارد، نسبت بحرانی و سطح معناداری روابط بین متغیرهای تحقیق نشان داده شده است.

جدول ۵. آزمون روابط بین متغیرها تحقیق

سطح معناداری	نسبت بحرانی	خطای استاندارد	بتای استاندارد	وزن رگرسیونی استاندارد نشده	متغیر مستقل * متغیر وابسته
۰/۰۰۰	۱۰/۹۱۵	۰/۰۵۰	۰/۴۶۱	۰/۵۴۲	ادراک موفقیت * هویت ملی
۰/۰۰۰	۱۲/۴۶۰	۰/۰۹۰	۰/۴۹۰	۱/۱۱۷	ادراک موفقیت * انسجام اسلامی
۰/۰۰۰	۱۲/۷۷۶	۰/۰۱۹	۰/۴۷۳	۰/۳۴۴	انسجام اسلامی * هویت ملی

با توجه به جدول ۵ می‌توان گفت که با هر واحد افزایش در ادراک موفقیت ورزشی، افزایش ۰/۵۴۲ واحدی در هویت ملی مشاهده می‌شود یا براساس بتای استاندارد می‌توان گفت که یک واحد افزایش در انحراف استاندارد ادراک موفقیت ورزشی سبب افزایش ۰/۴۶۱ درصدی انحراف استاندارد هویت ملی می‌شود. یک واحد افزایش در ادراک موفقیت ورزشی نیز با افزایش ۱/۱۱۷ واحدی انسجام اسلامی همراه است یا یک واحد افزایش در انحراف استاندارد ادراک موفقیت ورزشی با افزایش ۰/۴۹۰ درصدی در انحراف استاندارد انسجام اسلامی همراه است. همچنین یک واحد افزایش در انسجام اسلامی با افزایش ۰/۲۴۴ واحدی هویت ملی یا یک واحد افزایش در انحراف استاندارد ادراک موفقیت ورزشی با افزایش ۰/۴۷۳ درصدی در انحراف معیار هویت ملی همراه است، تمامی روابط یادشده در سطح خطای ۰/۰۰۱ معنادار است.

جدول ۶ نیز مربع همبستگی متقابل چندگانه (R^2) را نشان می‌دهد. براساس این جدول می‌توان گفت ۲۴ درصد از واریانس متغیر انسجام اسلامی از طریق متغیر ادراک موفقیت ورزشی تبیین می‌شود. ۹/۶۴ درصد از واریانس متغیر هویت ملی نیز از طریق دو متغیر ادراک موفقیت ورزشی و انسجام اسلامی قابل پیش‌بینی است.

جدول ۶. مربع همبستگی متقابل چندگانه

R^2	متغیر وابسته
۰/۲۴۰	انسجام اسلامی
۰/۶۴۹	هویت ملی

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این تحقیق که به تحلیل مسیر ادراک از موفقیت تیم‌های ملی ورزشی در صحنه‌های بین‌المللی با انسجام اسلامی و هویت ملی در میان اقوام ایرانی پرداخت، نشان داد ادراک موفقیت ورزشی بر هر دو متغیر مورد بررسی تأثیر مثبت معناداری دارد. آزمون اولین رابطه نشان داد که ادراک موفقیت ورزشی بر هویت ملی اقوام ایرانی تأثیر مثبت معناداری برابر با ۰/۴۶۱ دارد. به عبارتی افزایش یا کاهش یک واحدی در انحراف استاندارد ادراک موفقیت ورزشی می‌تواند به افزایش یا کاهش ۰/۴۶۱ واحدی در انحراف استاندارد هویت ملی اقوام ایرانی منجر شود. این نکته نشان می‌دهد امروز ورزش و به‌ویژه موفقیت‌های ورزشی یکی از منابع هویت‌ساز برای تمامی اقوام ایرانی تلقی می‌شود. این یافته تقریباً با تمام تحقیقات

تجربی موجود در این زمینه همخوان است، احمدی (۱۳۸۶) کاهش نمرات هویت ملی ایرانیان بر اثر شکست تیم ملی فوتبال در مسابقات جام جهانی (۲۴)، کیریستینگ (۲۰۰۷) افزایش معنادار غرور ملی آلمانی‌ها در طول برگزاری مسابقات جام جهانی در آلمان، هالمان، بروئر و کوینریک (۲۰۱۳) احساس غرور و شادی شهروندان آلمانی در اثر موفقیت ورزشکاران آلمانی، الینگ و همکاران (۲۰۱۴) افزایش معنادار غرور ملی هلندی‌ها در مدت زمان برگزاری رویدادهای ورزشی و پاولوفسکی، دان وارد و راشوته^۱ (۲۰۱۴) نیز افزایش غرور ملی شهروندان در اثر موفقیت‌های ورزشی بین‌المللی را گزارش کرده بودند (۱۶)، ۱۸، ۲۱، ۲۳). بر این اساس به نظر می‌رسد امروزه موفقیت‌های ورزشی را می‌توان از محرک‌های مناسب برای ارتقای هویت ملی شهروندان در کشورهای مختلف در نظر گرفت و کارکرد مثبت آن در این زمینه مشهود است. رنفورد (۲۰۱۹) نیز انسجام ملی و اعتبار بین‌المللی را ناشی از داشتن مشروعیت و پایگاه داخلی دانسته است، چراکه این موقعیت می‌تواند تصویر عرضه‌شده از موفقیت‌های بین‌المللی در داخل کشور را به شیوه مؤثرتری ارتقا دهد و تقویت کند. این موضوع که با یافته‌های پژوهش حاضر نیز تطابق دارد، از نگاه برینر^۲ (۲۰۲۰) که به بررسی ارتباط ورزش و سیاست کاتالان^۳ و اسکاتلند، معیارهای نمادین تعلق و سازش هویت‌ها پرداخته از زاویه‌ای متفاوت موردنظر قرار گرفته است. وی بیان می‌دارد ورزش به‌عنوان مفهوم هویت بخشی معاصر، بخش مهمی از سیاست را در کاتالونیا و اسکاتلند شکل می‌دهد. از این‌رو آنها با سروصدای فزاینده برای استقلال سیاسی بیشتر به‌عنوان یک ملت بی‌کشور از ورزش برای پیشبرد اهداف سیاسی خود استفاده می‌کنند (۲۵). این نتیجه نشان می‌دهد که با وجود یافته‌هایی که به تأثیر مثبت نتایج موفقیت‌های بین‌المللی بر انسجام و هویت در کشور اشاره می‌کند، چنانچه برنامه‌ریزی و توجه به تقویت مؤلفه‌های مثبت تأثیرگذار وجود نداشته باشد، می‌تواند به‌صورت برعکس عمل کند و موجب تضعیف هویت ملی شود. هویت، مفهوم ذهنی و انتزاعی است و در زمان‌های مختلف، با توجه به علل و عوامل اقتصادی و اجتماعی تحت تأثیر قرار گیرد. بی‌شک دوام و پایداری تأثیرات ناشی از موفقیت‌های ورزشی بر هویت ملی موضوعی است که کمتر بدان پرداخته شده است و لازم است در تحقیقات طولی بیشتر بررسی شود.

1. Pawlowski, Downward, & Rasciute
2. Bairner
3. Catalonia

آزمون دومین رابطه تحقیق نتایج نشان داد، ادراک موفقیت ورزشی بر انسجام اسلامی اقوام ایرانی تأثیر مثبت معناداری برابر با ۰/۴۹۰ دارد، یعنی افزایش یا کاهش یک واحدی در انحراف استاندارد ادراک موفقیت ورزشی سبب افزایش یا کاهش ۰/۴۹۰ واحدی در انسجام اسلامی می‌شود. این یافته نیز نشان می‌دهد همان گونه که موفقیت‌های ورزشی عاملی تقویت‌کننده برای هویت ملی محسوب می‌شود، عاملی در ارتقای انسجام اسلامی نیز خواهد بود. در واقع این سازوکار از آنجا ناشی می‌شود که هر دو متغیر هویت ملی و انسجام اسلامی بر اشتراکاتی بین شهروندان تأکید دارند. در واقع همچنان که هویت ملی از عناصر مشترکی تشکیل شده، هویت مذهبی و انسجام اسلامی نیز از عناصر مشترکی به وجود آمده است و موفقیت‌های ورزشی توانایی تأثیرگذاری بر هر دو این متغیرها را دارد. برخلاف تحقیقات متعددی که تأثیرات مثبت موفقیت‌های ورزشی بر هویت ملی یا غرور ملی را نشان داده بودند، تحقیقات در زمینه تأثیرات موفقیت‌های ورزشی بر هویت مذهبی یا سازه‌های مشابه آن مانند انسجام اسلامی اندک است. در این زمینه یافته‌های پژوهش تحلیلی ضیاء هاشمی و جوادی یگانه (۱۳۸۶) قابل استناد است که ضمن تأکید بر تأثیرات مثبت حضور ایران در جام جهانی ۲۰۰۶ بر هویت ملی ایرانیان، توانایی فوتبال در ایجاد حس مشترک دینی فراتر از مرزهای ملی و تقویت همبستگی دینی میان کشورهای مسلمان را نیز تأکید کرده بودند (۲۶). موسی^۱ (۲۰۲۰) به تماس بین گروهی مسلمانان و مسیحیانی که تحت سلطه داعش آواره شده بودند، پرداخته و عنوان کرده است که این آمیختگی سبب بهبود رفتارهای مسیحیان نسبت به همسالان مسلمان شد. مسیحیان دارای هم‌تیمی مسلمان احتمالاً به یک مسلمان (که در تیم آنها نیستند) برای دریافت جایزه ورزشی رأی می‌دهند و فصل آینده در یک تیم مختلط از لحاظ مذهبی ثبت نام می‌کنند. این موضوع با یافته‌های این پژوهش نیز همخوانی دارد، چراکه ایرانیان با وجود مذاهب و قومیت‌های گوناگون، در وضعیت انسجام اسلامی و هویت ملی بالایی به سر می‌برند. ادیان دیگر نیز به‌عنوان بخشی از هویت ایرانی همواره در رویدادها و تیم‌های ملی و باشگاهی حضور داشته و موجب کسب افتخارات بین‌المللی برای کشور و افزایش حس هویت ملی شده‌اند. هرچند این گروه در میان هم‌کیشان خود مورد توجه بیشتری قرار گرفته‌اند، اما این افتخارات را به نام ایران کسب کرده‌اند و این طبیعی است و منافاتی با یکپارچگی و انسجام کشور ندارد. بدیهی است که اگر ورزش توانایی تقویت همبستگی دینی بین مسلمانان را دارد، این توانایی در ارتقای هویت مذهبی شهروندان یک کشور باید مشهودتر باشد.

1. Mousa

نتایج آزمون سومین رابطه تحقیق نشان داد که انسجام اسلامی بر هویت ملی اقوام ایرانی تأثیر مثبت معناداری برابر با ۰/۴۷۳ دارد، یعنی افزایش یا کاهش یک واحدی در انحراف استاندارد انسجام اسلامی سبب افزایش یا کاهش ۰/۴۷۳ واحدی در انحراف معیار هویت ملی اقوام ایرانی می‌شود. این یافته در واقع نتیجه‌ای است که با کنار گذاشتن تأثیرات موفقیت‌های ورزشی نیز قابل دستیابی است، چراکه دین و مذهب از پایه‌های هویت ملی ایرانیان هستند و بدیهی است که انسجام اسلامی تأثیرات مثبتی بر هویت ملی داشته باشد. اما می‌توان انتظار داشت ادراک موفقیت ورزشی از طریق تقویت انسجام اسلامی به‌طور غیرمستقیم نیز بر هویت ملی اقوام ایرانی تأثیرگذار باشد. در تحقیقات مختلفی بر روابط مثبت هویت ملی و انسجام اسلامی (یا سایر متغیرهای مشابه) تأکید شده است. مروت و باغبانیان (۱۳۹۰) همبستگی بین متغیرهای اتحاد ملی با گرایش‌های اعتقادی و عبادی را نشان دادند (۸). افروغ (۱۳۸۷) نشان داد، هویت دینی و مذهبی رکن دیگری از هویت جمعی ایرانیان را تشکیل می‌دهد (۱۳). ایمان و روحانی (۱۳۹۲) نیز ارتباط مثبت هویت ملی و هویت دینی را نشان دادند (۲۸). بوگدانو^۱ (۲۰۱۱) نیز تقویت هویت ملی از طریق مذهب را در ایرلند گزارش کرده بودند (۲۹). در تحقیق با زمینه ورزشی نیز نقی‌پور گیوی و همکاران (۱۳۹۷) تأثیر مثبت معنادار هویت مذهبی بر هویت ملی دانشجویان شیعه و سنی را نشان داده بودند (۳۰). افزون بر کسب نتایج موفقیت‌آمیز بین‌المللی که موجب تقویت هویت ملی می‌شود، لموس دلگادو^۲ (۲۰۲۰) به بررسی تأثیر میزبانی بیست‌ونهمین یونیورسیاد تابستانی در تایوان و هویت ملی تایوانی پرداخت و بیان کرد که این رویداد فرصتی برای تایوان بود تا میزبان یک رویداد ورزشی بین‌المللی شود و هویت ملی خود را در صحنه جهانی ارائه دهد. وی همچنین بیان می‌کند که چگونه گفتمان مراسم افتتاحیه سعی در ایجاد ایده‌های انسجام ملی به‌منظور نمایش یک تایوانی منحصر به فرد و مجزا طراحی شده است (۳۱). یافته‌های پژوهش حاضر نیز این مسئله را تأیید می‌کند، هرچند با رویکرد کسب نتایج موفقیت‌آمیز به موضوع انسجام اسلامی و هویت ملی پرداخته است. یافته‌های این تحقیق ضمن تأیید کارکردها و تأثیرات مثبت اجتماعی ورزش مؤثر بودن آن در توسعه متغیرهای هویت ملی و انسجام اسلامی را نشان داد. همچنین توصیف وضعیت متغیرهای تحقیق براساس متغیر مذهب مؤید تغییرپذیری کمتر نمرات ادراک موفقیت ورزشی از پاسخ‌دهندگان شیعه به پاسخ‌دهندگان سنی نسبت به دو متغیر هویت ملی و انسجام اسلامی بود، به عبارتی متغیر ادراک موفقیت ورزشی برای ایرانیان صرف‌نظر از تعلق مذهبی

1. Bogdanov

2. Lemus-Delgado

پدیده‌ای جذاب و خوشایند است که می‌تواند کاتالیزور و منبع هویت‌ساز آنان باشد. موفقیت‌های ورزشی از نتایج مهم سرمایه‌گذاری در عرصه ورزش است و دولت‌های مختلف با آگاهی از این مسئله در پی حداکثر کردن نتایج ورزشی خود هستند. رخدادهای متعددی که در یک سرزمین در طول تاریخ به‌وقوع می‌پیوندند، ممکن است سبب به‌وجود آمدن تفاوت‌ها و حتی تضادهایی بین گروه‌های مذهبی یا قومی شود و این مسئله می‌تواند هویت ملی شهروندان را تضعیف کند. تضعیف هویت ملی باید به‌منزله عاملی منفی تلقی شود که می‌تواند توسعه کشور و سرزمین را تحت تأثیر خود قرار دهد. اما براساس نتایج ورزش و موفقیت‌های ورزشی خاطرات و ذهنیت مثبتی در همه اقوام و مذاهب کشور برجای می‌گذارد، بنابراین باید از این ظرفیت حداکثر استفاده و بهره را برد. البته این ظرفیت را باید به‌منزله توانایی بالقوه در نظر گرفت که لازم است برای استفاده از آن برنامه‌های مناسبی در نظر گرفته شود.

سیاسگزاری

از صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور، که ما را در راستای انجام این تحقیق یاری رساندند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع

1. Van Hilvoorde I, Elling A, Stokvis R. How to influence national pride? The Olympic medal index as a unifying narrative. *International Review for the Sociology of Sport*. 2010; 45(1):87-102.
2. Jaksa KL. Sports and collective identity: The effects of athletics on national unity. *SAIS Review of International Affairs*. 2011; 31(1):39-41.
3. Smith TW, Kim S. National Pride in Comparative Perspective: 1995/96 and 2003/04. *International Journal of Public Opinion Research*. 2006; 18(1):127-36.
4. Lau PWC, Lam MHS, Leung BWC, Choi C-r, Ransdell LB. The Longitudinal Changes of National Identity in Mainland China, Hong Kong and Taiwan Before, During and After the 2008 Beijing Olympics Games. *The International Journal of the History of Sport*. 2012; 29(9):1281-94.
5. Kiyakajoori S. Factors affecting the national identity of students of Payame Noor University of Shiraz. *Peake noor*. 2007; 5(1):97-110. (In Persian).
6. Yoosefi A. Inter-ethnic relations and its impact on the national identity of ethnic groups in Iran; Secondary analysis of national survey data. *National Studies*. 2001; 2(4):13-42. (In Persian).

7. Hajiyani E. Sociological analysis of national identity in Iran and the design of several hypotheses. *National Studies*. 2000; 2(5):193-228. (In Persian).
8. Morovat B, Baghabanyan M. Study of the Views of the Students of Islamic Azad University (11th Areas) toward National Unity & Islamic Integration. *National Studies*. 2011; 12(48):93-114. (In Persian).
9. Ghanbari Barzian A, Hemmati R. Religious Identity in Iranian Society: A Systematic Review of Previous Studies (2001-2013). *Journal of Applied Sociology*. 2015; 26(3):117-38. (In Persian).
10. Heidari A, Khanmohammadi E. Investigating the Prominence and the Correlation of the National and Global Collective Identities: In Yasouj University. *National Studies*. 2017; 18(71):141-56. (In Persian).
11. Abdi A. Measurement of Iranian National Identity and Scales of Relations Case Study: The Relationship between Individual and group Interactions with the National Identity of Iranians. *National Studies*. 2017; 18(72):23-40. (In Persian).
12. Abolghsemi M, Norouzi A, TalebzadehNobarian M. The Impact of the Internet on Family Values (From the Perspective of Religious and National Identity). *National Studies*. 2013; 14(55):3-24. (In Persian).
13. Afroigh E. Iranian identity and cultural rights. Tehran: Soreh Mehr; 2008.
14. SHarafi Mr. the Youth and Identity Crisis. Tehran: Soroush; 2017.
15. Ahmadpour I, Khabiri M, Rajabi H. Modeling the Role of Sport in The Process of National Identity Formation. *National Studies*. 2017; 18(72):41-58. (In Persian).
16. Kersting N. Sport and national identity: A Comparison of the 2006 and 2010 FIFA World Cups™. *Politikon*. 2007; 34(3):277-93.
17. Hallmann K, Breuer C, Kühnreich B. Happiness, pride and elite sporting success: What population segments gain most from national athletic achievements? *Sport Management Review*. 2013; 16(2):226-35.
18. Elling A, Van Hilvoorde I, Van Den Dool R. Creating or awakening national pride through sporting success: A longitudinal study on macro effects in the Netherlands. *International review for the sociology of sport*. 2014; 49(2):129-51.
19. Arnold R. Sport and official nationalism in modern Russia. *Problems of post-communism*. 2018 Mar 4;65(2):129-41
20. Phillips MG, Osmond G. Marching for assimilation: Indigenous identity, sport, and politics. *Australian Journal of Politics & History*. 2018 Dec;64(4):544-60.
21. Penfold T. National identity and sporting mega-events in Brazil. *Sport in society*. 2019 Mar 4;22(3):384-98.
22. Meier HE, Mutz M. Political regimes and sport-related national pride: a cross-national analysis. *International journal of sport policy and politics*. 2018 Jul 3;10(3):525-48.
23. Storey D. National allegiance and sporting citizenship: Identity choices of 'African' footballers. *Sport in Society*. 2019.

24. Ahmadi S. Investigating the effects of the results of the Iranian national football team in the 2006 World Cup on the national identity of citizens (Case study of Yasuj City). *Olympic*. 2007; 15(1):85-96. (In Persian).
25. Bairner A, Vaczi M, Whigham S. Where extremes meet: Sport, nationalism, and secessionism in Catalonia and Scotland. *Nations and Nationalism*. 2020 Oct;26(4):943-59.
26. Zeia Hashemi S, Javadi Yeganeh M. Football and National Identity. *National Studies*. 2007; 8(30):107-24. (In Persian).
27. Mousa S. Building social cohesion between Christians and Muslims through soccer in post-ISIS Iraq. *Science*. 2020 Aug 14;369(6505):866-70
28. Iman M, Rouhani A. Islamic Identity and Competitive Identities (Global, National and Ethnic Identity); a Case Study of Shiraz University Students. *Journal of Iranian Cultural Research*. 2013; 6(1):127-48. (In Persian).
29. Bogdanov D. Influence of national sport team identity on national identity: The Florida State University; 2011.
30. NaghiPOUR Givi B, Eskandari S, Mohamadi Turkmani E, Nazariyan Madavani A. The Role of Religious Identity in the Formation of National Identity in Student fans of National Teams (Case Study: National Football and Basketball Team). *Iranian Journal of Management in the Islamic University*. 2019; 7(16):327-40. (In Persian).
31. Lemus-Delgado D. International sports events and national identity: the opening ceremony of the Taipei Universiade. *Sport in Society*. 2020 Feb 28:1-7.

Relationship Model of Perception of the Success of Iranian National Sports Teams complying with Islamic Cohesion and National Identity

Behnam Naghiour Givi¹ - Amir Hossein Monazzami² - Seyyed Mohsen Eslami Shahr Babaki³

1. Assistant Professor, Department of Philosophy, History and Sociology of Sports, Sport Sciences Research Institute of Iran, Iran
2. Assistant Professor, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shahid Rajaei University, Iran
3. M.Sc., Sports Management, Shahid Rajaei Teacher Training University, Iran

(Received: 2020/10/26; Accepted: 2021/03/14)

Abstract

The purpose of this study was to analyze the perception path of the success of Iranian national sports teams in international competitions complying with Islamic cohesion and national identity among Iranian ethnic groups. This is an applied study conducted using descriptive-survey method based on the structural equations. The statistical population was all Iranian citizens interested in national sports of different ethnicities who voluntarily participated in the study. A total number of 1037 cases of Iranian completed the online questionnaire and among which 968 questionnaires were analyzed. Research tools included the researcher-made sport success perception questionnaire, national identity scale (Heere & James, 2007), and Islamic coherence questionnaire of Morovat and Baghabanyan (2011). The content validity of the questionnaires were confirmed by the experts. The reliability of the questionnaires was calculated to be 0.78, 0.88, and 0.83, respectively using Cronbach's alpha coefficients. The confirmatory factor analysis in AMOS Software Version 23 confirmed the measurement models. Relationship testing showed that the sport's success perception has a significant positive effect (0.461) on the national identity. The sport success perception has a significant positive effect (0.490) on the Islamic coherence. The value of R² also showed that the sports success perception and Islamic coherence variables could totally explain 64.9% of the variance of national identity. Generally, the findings show that sports success can be used as a stimulus for national identity and Islamic coherence among Iranian ethnic groups.

Keywords

National identity, Sports success, National pride, Islamic coherence.